

พาทำวิจัย..ในงาน
R2R Coaching
สู่พัฒนาฯ สมจิตรสกุล

ความเข้าใจผิดต่อ “วิจัย”

- คำว่า "วิจัย"กับคนทำงานเป็นยาขม ที่ไม่ยากช้องแวะะ ทั้งที่ไม่เคยทำ แต่ได้รับการบอกเล่าว่า เป็นของสูงเป็นเรื่องของคนจบ ป.โทขึ้นไป ทั้งคนที่เรียนจบโท ก็มีประสบการณ์การทำวิทยานิพนธ์ว่าเท่ากับทำวิจัย

“พี่... ทำวิจัย หนูว่า.. มันยากนะ ไม่เหมาะกับหนูหรอก ชวนคนอื่นเถอะ ..หนูเห็นเขานำเสนอแค่ CQI ที่จังหวัด อาจารย์วิพากษ์ชะหาทางลงเวทีไม่ได้ ... ”

มันเป็นเรื่องที่..จำเป็นต้องทำ

- กระแส R2R มาแรง กลายเป็น KPI ที่ต้องบรรลุ ในทุกงาน จาก Routine to Research กลายเป็น Research to Routine
- ในความเป็นจริง หน่วยงานเองก็ขาดการใช้ความรู้(ที่แท้จริง) ในการทำงาน เครื่องมือหนึ่งที่จะใช้หาความรู้มาทำงาน ... วิจัยในงาน

ข้อจำกัด..ในการทำวิจัย

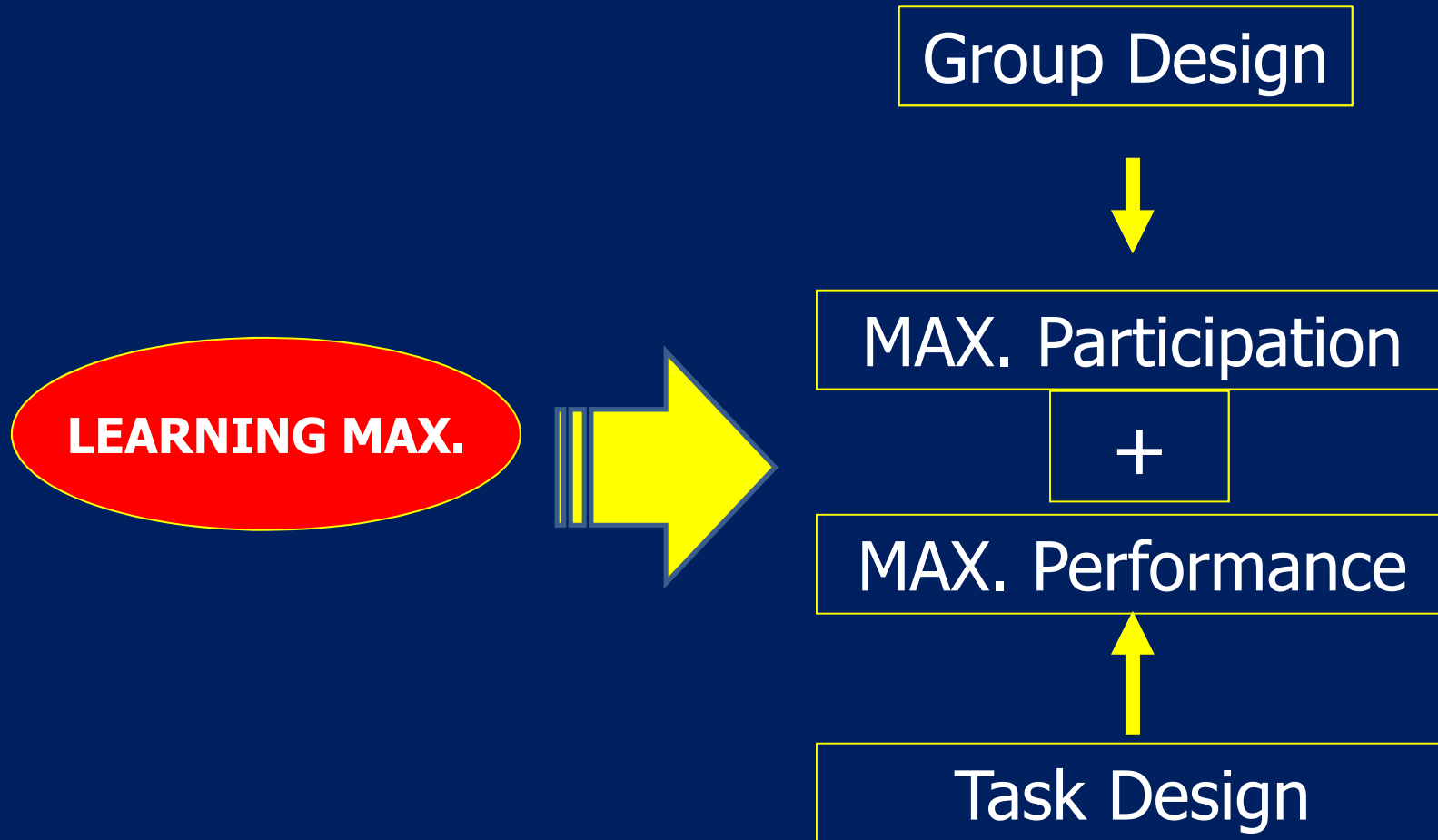
- การมอบหมายงาน ให้ทำวิชาการเป็นเฉพาะบุคคล เฉพาะกลุ่ม
คนทำงานทั่วไป ขาดโอกาสในการเข้าถึง ด้วย

วิถีการทำงาน..ของคนโรงพยาบาล โดยเฉพาะทีม
พยาบาล จะเป็นแบบ.. ทำงานแบบหามรุ่ง หามค่ำ ไม่มีเวลาสนใจเรื่อง
ภายนอก ทำอย่างไร... จะจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถีการ
ทำงานของ... คนทำงาน

วัตถุประสงค์

ในการจัดกระบวนการเรียนรู้

- เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ “วิจัยในงาน” ที่สอดคล้องกับวิธีการทำงานของ “ผู้เรียนวิจัย”
- เพื่อให้ทีมวิจัยได้มีประสบการณ์ทำ “วิจัยในงาน” และนำผลการวิจัยใช้การพัฒนากระบวนการทำงาน

$$\text{L.MAX.} = \text{Par.Max} + \text{Per. Max}$$

องค์ประกอบการเรียนรู้ Kolb Learning Cycle

ประสบการณ์
Concrete Experience

การทดลองประยุกต์
Active Experimentation

การสะท้อน อภิปราย
Reflective Observation

การสรุปแนวคิด
รวบยอด
Conceptualization

กรอบคิดพาทำถือหลัก “Coaching”

- ยึดหลัก การเรียนรู้สูงสุดเกิดจาก การมีส่วนร่วมของผู้เรียน
รวมกับ การกระตุ้นใช้ศักยภาพของผู้เรียนมากที่สุด
- ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ ทั้ง Setting Task Time ให้
เอื้อต่อการเรียนรู้

ออกแบบการ “Coaching” วิจัยในงาน

- หาทีม
- ร่วมกับทีมกำหนดเป้าหมายและวางแผนการฝึกทำวิจัย
- ฝึกทำ
 - หาเรื่องทำ / วางแผนและออกแบบวิจัย
 - ฝึกเก็บข้อมูล
 - ฝึกวิเคราะห์ข้อมูล
 - คั้นข้อมูล
 - นำเสนอในเวทีประชุมวิชาการที่ได้มาตรฐาน
- ระยะเวลาระหว่าง พฤศจิกายน ๒๕๕๔ – เมษายน ๒๕๕๕

เริ่มต้น

วางแผน Coaching

- Setting สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในแต่ละขั้นตอน โดยเลือกให้เหมาะกับวัตถุประสงค์แต่ละครั้ง
- Task ใบงาน หรือ คำถาม ที่กระตุ้นการเรียนรู้ตาม วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง : ใช้ใบงานและเอกสารการจัดอบรมวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ออกแบบโดยนายแพทย์ทวิศักดิ์ นพเกษร
- Time เวลาที่เอื้อ และสะดวกต่อการเรียนรู้ โดยเป็นข้อตกลงร่วมกัน ระหว่างผู้เรียน และ ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้

เริ่มต้น

หาทีม และวางแผนฝึกทำ “วิจัย”

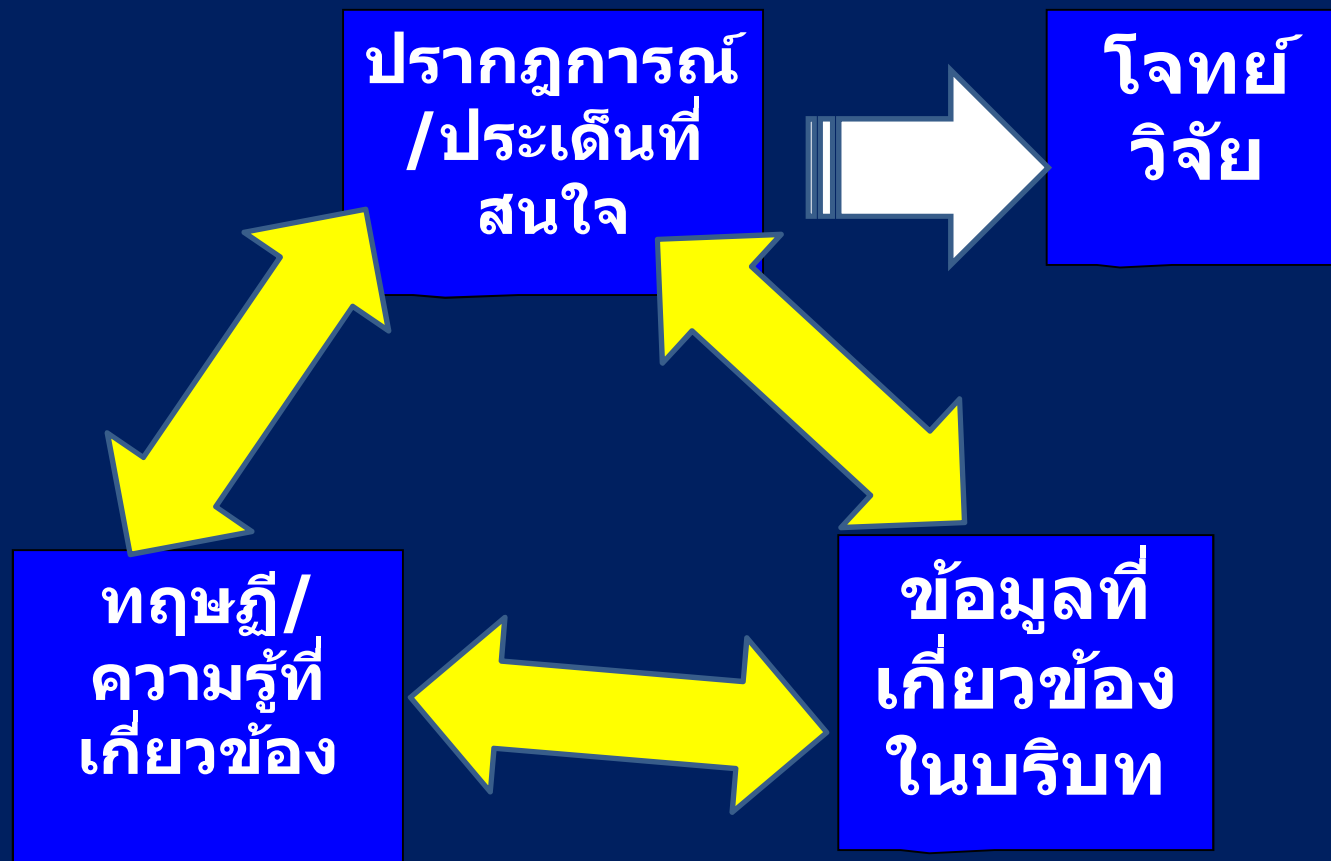
- เริ่มต้นจากการเชิญชวนผู้ที่สนใจ พบว่า หลายคนอ้างถึง ความกลัวต่อการทำวิจัย และภาระงานที่ไม่มีเวลา
- แต่มีอยู่ ๑ ทีมที่เป็นทีมพยาบาล แผนกผู้ป่วยใน ๕ คน ที่เขามีปัญหาเรื่องการดูแลผู้ป่วยใกล้ตายที่มาพักรักษาในโรงพยาบาล เขาไม่รู้จะทำอย่างไรให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลที่ดี แต่ไม่รู้จะเริ่มต้นอย่างไร
- แต่มีเงื่อนไขในการเรียนว่า ต้องให้สะดวกกับผู้เรียนและผู้จัดกระบวนการ กล่าวคือ “ทุกข์สะดวก” และ ขอให้เป็นการฝึกจาก “หน้างาน” เป็นหลัก

เริ่มต้น

หาทีม และวางแผนฝึกทำ “วิจัย”

- แผนเริ่มต้น “เราจะมาคุยกันทุกบ่าย วันพฤหัสบดี โดยจะมีใบงานเป็นครั้งๆไป” แต่ในความจริงก็เลื่อนไปมา ตามความสะดวก
- ทุกคนต้องทำใบงาน ตามที่กำหนด และสรุปเป็นความรู้ของตนเอง เพื่อนำมาพูดคุยในวันที่พบกัน แผนนี้ทำกันสม่ำเสมอดี
- การเรียนรู้ จะใช้คำถาม และอภิปรายกันในกลุ่มผู้เรียน แล้วสรุปเป็นความรู้ในแต่ละครั้ง

เริ่มต้น หาเรื่อง

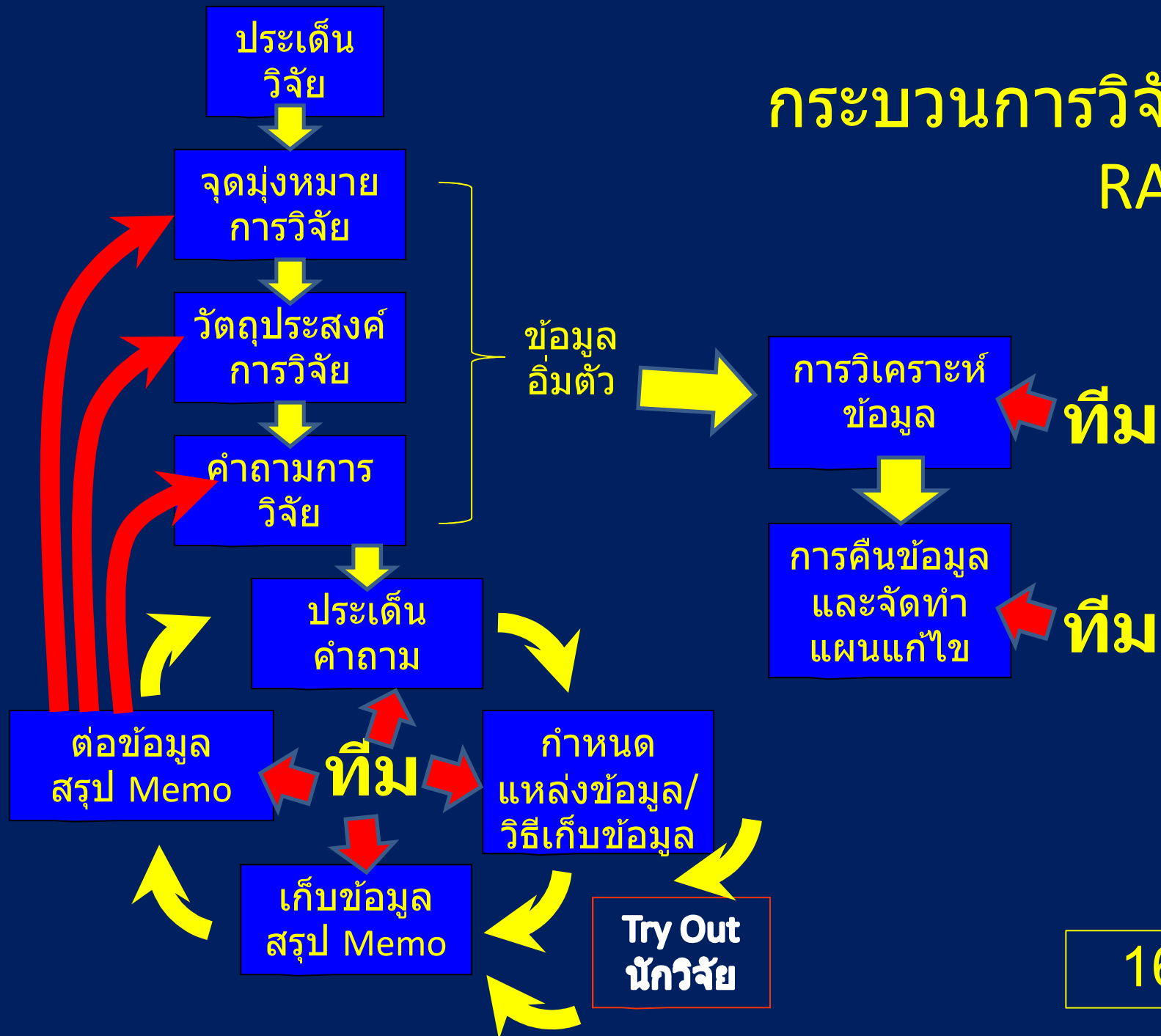
เริ่มต้นหาเรื่องฝึกทำ “วิจัย”

- เริ่มต้นจากประเด็นที่สนใจ เรื่อง อยากพัฒนาให้ญาติและเครือข่ายบริการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายที่มา admit
- ให้ทีมรวบรวมข้อมูล พบว่า มีข้อมูลผู้ป่วยระยะสุดท้ายที่มาพักรักษาตลอด ๒ ปีพบสาเหตุของการมาพักรักษา ปัญหาที่พบบ่อยทั้งในผู้ป่วย ญาติ และทีมดูแล ข้อมูลเหล่านี้ก็ยังไม่มีการจัดเก็บเป็นระบบ และไม่เคยนำมาใช้ นอกจากการนำข้อมูลมาพูดคุยกันระหว่างสงเวร
- ให้ทีมไปค้น กระบวนการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย มีหรือทฤษฎีหรือหลักการดูแลอย่างไร เอามาแลกเปลี่ยนกัน
- ตั้งใจത്യร่วมกันว่า “จะหาแนวทางในการพัฒนากระบวนการดูแลผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้ายอย่างไร

เลือกวิธีการวิจัย สำหรับฝึกทำ “วิจัย”

- จากโจทย์ เป็นคำถามที่ใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพ
- บริบทของพยาบาล แผนกผู้ป่วยใน ที่มีวิธีการทำงาน ที่สัมผัสกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบกับลักษณะการทำงานที่ต้องใช้ทักษะการจัดเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพคือ
 - ซอม (สังเกต)
 - ส้อม (สัมภาษณ์ สอบถาม)
 - โส (เก็บมาพูดคุย : นินทาเล็กๆ)
- จึงใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ชนิด RAP มาฝึกทำ “วิจัย”

กระบวนการวิจัย RAP

เริ่มต้น

ทำความเข้าใจในหลักของการทำวิจัย

ใบงานแก่ “ผู้เรียน”

เอกสารเพื่อจัดการ การเรียนรู้ Routine to Research ฉบับที่ ๓

๔

รอยฟันสีบนกำแพง

ฉันเคียดดาลไปด้วยความโกรธที่เห็นกำแพงโรงเรียนต้องล้างและทาสีใหม่ถึงสี่ครั้งเพื่อลบรอยสีที่ฟันบนกำแพง การสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่น่าชมเชยก็จริงอยู่ แต่มนุษย์ควรจะหาวิธีการแสดงออกที่ไม่ทำให้สังคมเดือดร้อนและสูญเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มโดยไม่จำเป็น

ทำไมพวกคุณจึงชอบทำลายชื่อเสียงของคนวัยเดียวกันด้วยการฟันสีบนกำแพงที่เขาห้ามศิลปินมืออาชีพนะเขาไม่แขว่นงานของเขาตามข้างถนนหรอกจริงไหม แต่เขาจะหาเงินและหาชื่อเสียงโดยการแสดงนิทรรศการผลงานด้วยวิธีที่ถูกต้อง

ในความเห็นของฉัน ไม่ว่าจะเป็นตัวตลก ร้ว ม้านั่งในสวนสาธารณะ ต่างก็มีศิลปะอยู่ในตัวของมันเองอยู่แล้ว ช่างน่าเสียดายที่จะไปทำลายงาน

เอกสารเพื่อจัดการ การเรียนรู้ Routine to Research ฉบับที่ ๓

การวิจัยเพื่อหาแนวทางส่งเสริมการใช้ถุงยางอนามัยในสำนักโสเภณี เพื่อป้องกันกามโรคและโรคเอดส์

EXPLORATION OF OPPORTUNITIES
TO PROMOTE CONDOM USE IN BROTHELS
TO PREVENT THE SPREAD OF AIDS

โยธิน แสงดี และพิมลพรรณ อิศรภักดี

YOTHIN SAWAENGDEE AND PIMONPAN

ว่าไม่ได้

ใครเป็นคนจ่ายค่าฟันสีบนกำแพง ใครเป็นคนจ่ายค่าโฆษณาในที่สุด
ก็ผู้บริโภคไงล่ะ

พาทำ

ฝึกทักษะการเก็บข้อมูล

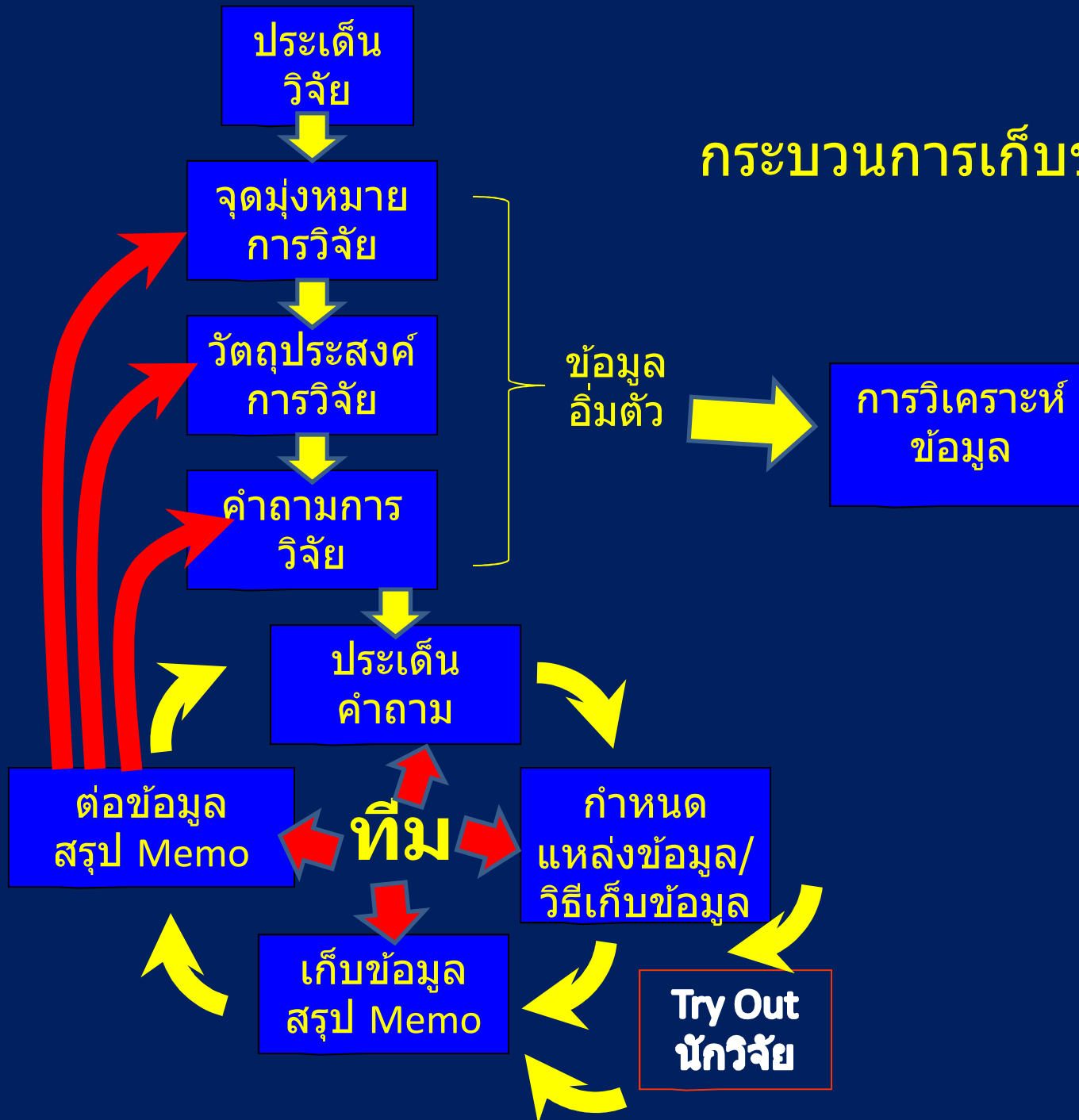
- สัมภาษณ์เชิงลึก
- สันทนาการกลุ่ม
- สังเกต
- บันทึกข้อมูล
- การต่อข้อมูล

เริ่มต้น

วางแผนการทำวิจัย

- กำหนดประเด็นคำถาม
- กำหนดแหล่งข้อมูล
- กำหนดวิธีการเก็บข้อมูล
- วางแผนการเก็บข้อมูล
- ทดลองการใช้ประเด็นคำถาม

กระบวนการเก็บข้อมูลวิจัย

การต่อข้อมูล

- โดยใช้คำถามเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ (Learning Log)
 - ในการเก็บข้อมูลวันนี้ โดยรวมผู้ให้ข้อมูลเป็นอย่างไร
 - ภาพรวมของข้อมูลที่ได้เป็นอย่างไร
 - ความเห็นต่อข้อมูลวันนี้เป็นอย่างไร
 - ปัญหาในการเก็บข้อมูลมีอะไรบ้าง มีสิ่งใดที่ต้องปรับปรุง ทั้งประเด็นคำถาม แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลในครั้งต่อไป

การคืนข้อมูล

การเปลี่ยนแปลงจากการใช้ผลวิจัย

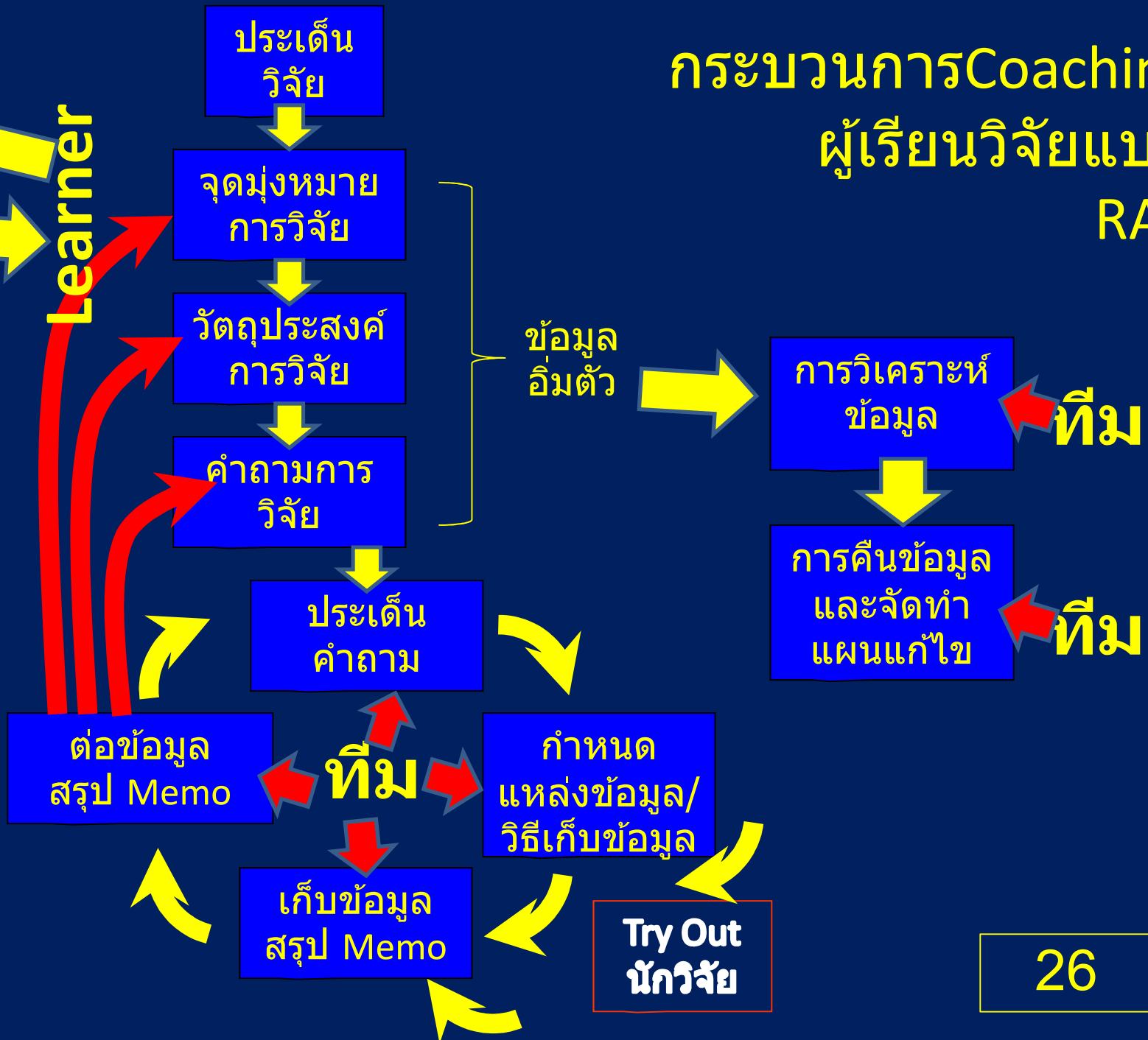
- **การประเมินผู้ป่วย** ปรับการประเมินผู้ป่วยเพิ่มเติมจากการใช้แบบประเมินแบบCheck List ให้ใช้แนวการประเมินโดยการพูดคุยโดยใช้ประเด็นคำถาม เพื่อหาความต้องการผู้ป่วย
- **การกำหนด Care Giver** มีการประเมินญาติผู้ดูแลว่าใครเป็นผู้ที่ดูแลผู้ป่วยที่แท้จริง โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลในผู้ป่วยและญาติเตรียมความรู้และทักษะในการดูแลผู้ป่วยที่โรงพยาบาลและบ้าน
- **การประสานงานกับทีมดูแลในชุมชน** ทีมดูแลที่บ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วย เพื่อร่วมรับรู้ข้อมูลและวางแผนในการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน

เพิ่มประสบการณ์นำเสนอในการประชุมวิชาการ

กระบวนการ Coaching ผู้เรียนวิจัยแบบ RAP

Coach
Learner

การเปลี่ยนแปลงในผู้เรียนวิจัย

- ทักษะต่อการทำวิจัยเป็นบวกมากขึ้น
- มีการใช้ทักษะการวิจัยเชิงคุณภาพ มาปรับเปลี่ยนการทำงาน เช่น การฟัง การถาม การตีความหมายพฤติกรรมของผู้รับบริการ เกิดความเข้าใจมากขึ้น
- “เข้าใจอะไรคือ *Emic* อะไรคือ *Etic* ทำให้เราไม่ด่วนสรุปว่าผู้ป่วยเป็นเช่นนั้นเช่นนี้”
- ทีมเริ่มทำวิจัยเรื่องที่ ๒

บทเรียนที่เรียนรู้

- การจัดการเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้สูงสุด เกิดจากการวิเคราะห์ผู้เรียนว่าเป็นเช่นไร มีบริบทที่เกี่ยวข้องเป็นเช่นไร อะไรบ้างที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนรู้ การช่วยฝึกการเรียนรู้การทำวิจัยในงานก็ไม่ต่างกัน หากคนทำงานได้มีการเรียนรู้สูงสุด แล้วคนทำงานที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้อย่อมเกิดฉันทะต่อการทำวิจัย และนำกระบวนการวิจัยไปปรับใช้และพัฒนางานของตนต่อไป

ขอขอบคุณ

- เครือข่าย R2R “สกลนคร นครพนม มุกดาหาร” , “อีสานตอนบน”
- นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดนครพนม
- ผู้อำนวยการโรงพยาบาลนาหว้า
- ทีมนักวิจัยงานผู้ป่วยใน กลุ่มการพยาบาล ร.พ.นาหว้า
- แหล่งข้อมูลในการวิจัยทุกท่าน